

ԼԵՋՈՒՐԱՆԱԿԱՆ

ՅՈՐՆԱԿԱՆ ՓՈԽՈՒԹԱՆ ԲՈՒԹԵՐ ՀԱՅՐԵՆԻ ՄԷՋ

Զ. Հայի եւ դրամ:

1. Դեմո. (Յովհ. ԻԲ, 5. Յայան. 2, 6. Գր. Նարեկ.) (Mikl. 84) δηνάριος.

Դոմ. Լոր Տեա իմաստին սերտ կապ ունեցող Գրամ բառը = ծրայքի պարսկերէնէ փոխառեալ է (Բնդդէմ Lagardé, St. § 665), ինչպէս ձայնական հանգամանքը կը ցուցնեն. յետոյ պիտի տեսնենք գիտական յունականն ձեռքը:

2. Լէթր, սեռ. լեթր. (Հին Կա. Գր. Մագ. եւն. Անանիա Էրեւակ. հրա. Պատկ. 28, 12) λίτρα. 3. Սոթ. (Ի. Բ. (Հին եւնոր Կա., Եղեղէ) տատիթ (Lag. St. § 1955) (Mikl. 127.) կրած փոփոխութեան համար հմտ. Դ, 20:

4. Տառն. (Կարեւորին իմաստով կը գրուի յետոյ յետոյ քով, զոր Եր. Անանիա Էրեւակ. 29, 4. իսկ փոխաբերական իմաստով արդէն առ. Յովհ. Մանդակ.) τάλαντον.

5. Ման. (Մամթ. Ե, 41. վարք Հար., Մ. Եր. Աշխ.) ման. Յետադարձ ձեւեր են Դ. (Միք. Լոր.) եւ Դ. (վարք Հար.):

Ը. Ազգաց անոնանք:

1. Ասորի, Ասորի (Միջագետք) միայն յունարէն Ἀσσυρίοιս կրեալ փոխառեալ ԸԼԼԵ. վասն զի միայն վերջնայ գործածութիւնը կը համապատասխանէ հայոց հետ: Կրեալ թէ Լափրա (St. § 197) համեմատեալ արաբական ԿՈՐԻՆ անուան հետ անգարիկ կ'ուզէ որ արամեերէն փոխառեալ ԸԼԼԵ. Սահայն նաեւ ընդունելով իսկ որ Արամեացիք Ասորեստանեայ իշխանութեան ժամանակ այնպէս անուանած ԸԼԼԵ իրենք զերենք, (— որ չի կրնար ցուցուիլ եւ անհամահայեան է, վասն զի անդմեանի կ'ըլլար այն տառն, որ այս անունն դարձեալ անգործական եղած պիտի ըլլար ստուգել աւելի հնագոյն ԿՈՐԻՆ անուան ձեւը, —) սակայն ի դերեւ կ'ըլլէ այս կարծիքն այնու որ փոխառեալ բառերու մէջ արամեականն ը տառն սովորաբար Բ կը տառադարձուի: Յունարէն ժ իրեն տառերուն հայերէնին մէջ պարզապէս Ը ըլլալը շատ նմանեաց մէջ ալ կը ստանուի: Դժուարութիւն յարուցանողն այն է միայն որ — ի կրտսերնէր յունականն ը տառն դիմաց: Սակայն որովհետեւ ապահովապէս կանուի ժամանակաւ փոխառեալ է բառն (վասն զի Հայք արդէն իսկ Հելլենական ժամանակները միայն ՏΥΡΟΙ անունը կը լռէին), փետր են ը Գ զի, որ Ե տառն առջեւ կրնար զի նման հնչուած մ'առած ԸԼԼԵ, 2 ենք կրնար առոր հետ համեմատել արմեան եւն. (առ Մ. Եր.), վասն զի ձայնաւորի համաձայնութեան օրինակ համեմատ կազմուած են:

2. Համ, համ, համայնի, Բարձր, հին եւ յաճախ: Յունարէն ρ տառն հո տառադարձուած կը ցուցնեն նաեւ հոտոր = թիւոր,

հոտ = ρόγα, հոտոր = Ρεβέκκα (Հոտով. Թ, 10.) Եւն տառն հ եւ տառերուն մէջ իրեւ. svatabhakti մտած է ձայնաւոր:

Ը. Պաշտամանք բառեր:

1. Հոտոր, թիւոր (Մ. Եր., Ղազ. Փարպ., Թ. Արծ. եւն.):

2. Սոթ. (Բուզանդ. 101. վարք Հար., Գր. Նարեկ.) σοφιστής. Իսկ ի ձայնաւորին օ փոփոխին Տ տառերուն առջեւ կը գտնենք նաեւ այս բառին մէջ Ժփոստրիանոս = μαγιστρον.

3. Փիլիսոփայ. (Գր. Լոր. ԻԲ, 18. Եղեղէ եւ Թարգմանութիւնք.) φιλόσοφος. Երկրորդ ձայնաւորն համապատասխան է առաջինին:

Հետաքրքրական է ծղիւլի այս երեք բառերուն փոխառութիւնն՝ որ հելլենական բարդաբանութեան առանձնայատուկ պաշտամանք բառեր են:

Թ. Ընկերակիս կազմութիւնը:

1. Պաշտի եւ Պաշտի պանծօքիւն (Lag. § 1808) (Դու. Ժ, 34. վարք Հար., Մեղրալ երեք, Ն. Լաբբ. եւն.):

2. Պաշտի. (Ս. Կր. Ե. 10. Ուկեր., Եփրեմ.) պաշտի (Մ. Եր. 39, 24) πορνιχός, πορνική = πόρνος, πόρνη. Կրեալ թէ Ժնգլիկեան մէջ շատ գործածական եղած չէ բառն. վասն զի պատմագիրք Բոլ բառը կը գործածեն, զոր Թարգմանիչք եւ աստուածաբանք չէին գործածեր՝ անդուշտ խորշման համար:

3. Տոչ. (Mikl. 132) (Մամթ. ԻԲ, 17, Պաշտի Միջոց) Ժոչ (վախառու իմաստով, Ղազ. Փարպ.) Երբ այս միջեւին բառը կը գործածուի նաեւ τόχος (ծնունդ) բառին տեղ (Ամբ. Թ, 11), պատճառն է պարզապէս Թարգմանիչն անփոփոխութիւն, որ չէր հասկըցած իւր առջեւն եղած ընդգիրք:

Ժ. Բանի:

1. Իբե. (Մարկ. Ե. 9, 15. Յովհ. Կաթ., Թովհ. Արծ. եւն.) λεγεών.

2. Հոտ, (Թոյակ. Դեմոք, Յովհ. Կաթ., Արիստ. Լաւարի. եւն.) ρόγα (du Cange, II, 1302.)

3. Սոթ. (Մ. Եր., Բուզանդ, 155 հրա. Պատկ., Ժամբ.) տրաքիլատչ, եւ այսպէս պէտք է Բուզանդայ քով (էջ 168) ուղղել կարգաւ փոխանակ Ժոտ Բնդերցման, զոր W կը շանայ իրեն Տրաքիլատչ, որ գոյութիւն չունի:

4. Փաշտի. (Ղազ. Փարպ., Սեբեոս 39, 4 եւն. հրա. Կ. Պաշ., Գր. Նարեկ. եւն.) φάλαξ (Lag. St. § 2278.)

5. Փո., սեռ. փո. (Եր. ԻԲ, 12. Մ. Եր. 219, 25. Ագաթ., Յովհ. Կաթ. եւն.) φόσσα (Lagarde, St. § 2305.)

ԺԱ. Տիրութիւն:

1. Կոյր. Կաթար (Mikl. 81.) (Ս. Մագ. Ա, 1. Գ, 27. Մ. Եր. 104, 19. Թովհ. Արծ., Գր. Նարեկ. եւն.) Կոյր. (առ Ագաթ.) Ուր

